

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

**ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ І МУЗЕЙНО-ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ**

ЗАТВЕРДЖУЮ:

**Проректор з навчальної роботи
Інна СТАШЕВСЬКА**

_____ 2021 р.

**Робоча програма
навчальної дисципліни**

«ПСИХОДІАГНОСТИКА»

Галузь знань — 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність — 053 Психологія

Освітньо-професійна програма — Психологія

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Харків - 2021

Мова викладання: українська

Робоча програма ПСИХОДІАГНОСТИКА
(назва навчальної дисципліни)

Розробник: Радько Ольга Василівна
кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології та педагогіки

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри психології та педагогіки,
протокол № 2 від « 27 » серпня 2021 р.

Завідувач кафедри
психології та педагогіки,
д.психол.н., професор

Анастасія
БОЛЬШАКОВА

Робочу програму затверджено на засіданні ради факультету соціальних комунікацій і
музейно-туристичної діяльності
протокол № 1 від « 27 » серпня 2021 р.

Голова ради факультету

Алла СОЛЯНИК

Опис навчальної дисципліни ПСИХОДІАГНОСТИКА

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
	Напрямок підготовки <u>053 Психологія</u> (шифр і назва)		
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність <u>Психологія</u> (освітня програма)	Рік підготовки:	
		2-й	
		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 4	Ступінь: бакалавр	3-й	
		Лекції	
		20 год.	
		Практичні	
		10 год	
		Самостійна робота	
60 год.			
		Вид контролю: екзамен - 3 сем.	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання — аудиторних/самостійна 30/60

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Психодіагностика» є необхідною складовою професійної підготовки майбутніх психологів, і знайомить з теорією, принципами та інструментами оцінки і вимірювання індивідуально-психологічних особливостей особистості. Проведення психодіагностичного обстеження є необхідним при психологічному консультуванні, психокорекції, психотерапії та інших видах діяльності в усіх напрямках практичної психології.

Метою навчальної дисципліни «Психодіагностика» є формування системи знань щодо психодіагностики як науки і забезпечення теоретичної підготовки майбутніх спеціалістів; формування практичних вмінь проведення психодіагностичного обстеження і забезпечення практичної підготовки майбутніх спеціалістів; сприяння самопізнанню та особистісному розвитку здобувачів, формуванню психодіагностичного мислення, активізації творчого потенціалу майбутніх психологів.

Досягнення мети передбачає ознайомлення здобувачів із загальною парадигмою, концепціями та сучасними науковими теоретичними основами психодіагностики, ознайомлення здобувачів з різноманітним психодіагностичним інструментарієм.

Завдання навчальної дисципліни:

1. Формування у здобувачів теоретичних та практичних уявлень про діагностичні методи та підходи до розв'язання психодіагностичних задач.
2. Розуміння основні стратегії та етапи конструювання психодіагностичних методик.
3. Освоєння конкретних методик психодіагностики пізнавальних процесів, особистісних та міжособистісних властивостей дітей шкільного, молодшого шкільного, підліткового і юнацького віку та дорослих.

Загальні та професійні компетентності, що формує навчальна дисципліна «Психодіагностика» у відповідності до освітньо-професійної програми:

Загальні компетентності:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

Професійні компетентності:

- Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології
- Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
- Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
- Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел
- Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій
- Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне

дослідження

- Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації
- Здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову)
- Здатність дотримуватися норм професійної етики
- Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку
- Здатність збирати, аналізувати, систематизувати та використовувати у практичній діяльності інформацію щодо психологічних особливостей професійної діяльності у соціокультурній сфері.
- Здатність використовувати засоби культури та мистецтва у просвітницькій, психопрофілактичній діяльності та наданні психологічної допомоги різним верствам населення.

Програмні результати навчання:

- Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання
- Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.
- Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.
- Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги
- Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження
- Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки
- Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги
- Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо,.
- Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога
- Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у Розробляти та реалізовувати програми психологічного супроводу професійної діяльності у соціокультурній сфері
- Розробляти та реалізовувати психопрофілактичні та психокорекційні (індивідуальні та групові) програми засобами культури та мистецтва.

2. Програма навчальної дисципліни ПСИХОДІАГНОСТИКА

Розділ 1. Загальні питання психодіагностики.

Тема 1. Вступ до психодіагностики.

Тема 2. Методи психодіагностики.

Тема 3. Тести і тестування у психодіагностиці.

Розділ 2. Методики психодіагностики психічних особливостей людини.

Тема 4. Діагностика пізнавальної сфери.

Тема 5. Діагностика особистості за допомогою опитувальників.

Тема 6. Діагностика особистості за допомогою проєктивних методик.

Тема 7. Методика діагностики між особових відносин.

**Структура навчальної дисципліни
ПСИХОДІАГНОСТИКА**

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	с	інд	с.р.		л	п	с	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Загальні питання психодіагностики.												
Тема 1. Вступ до психодіагностики.	10	2				8						
Тема 2. Методи психодіагностики.	10	2				8						
Тема 3. Тести і тестування у психодіагностиці.	12	4				8						
Разом за розділом 1	32	8				24						
Розділ 2. Методики психодіагностики психічних особливостей людини.												
Тема 4. Діагностика пізнавальної сфери.	17	4	4			9						
Тема 5. Діагностика особистості за допомогою опитувальників.	15	4	2			9						
Тема 6. Діагностика особистості за допомогою проєктивних методик.	13	2	2			9						
Тема 7. Методика діагностики між особових відносин.	13	2	2			9						
Разом за розділом 2	58	12	10			36						
Усього годин	90	20	10			60						
ІНДЗ												
Усього годин	90	20	10			60						

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Вступ до психодіагностики.		
2	Методи психодіагностики.		
3.	Тести і тестування у психодіагностиці.		
4.	Діагностика пізнавальної сфери.	4	
5.	Діагностика особистості за допомогою опитувальників.	2	
6.	Діагностика особистості за допомогою проєктивних методик.	2	
7.	Методика діагностики між особових відносин.	2	
Разом		10	

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Вступ до психодіагностики.	8	
2	Методи психодіагностики.	8	
3.	Тести і тестування у психодіагностиці.	8	
4.	Діагностика пізнавальної сфери.	9	
5.	Діагностика особистості за допомогою опитувальників.	9	
6.	Діагностика особистості за допомогою проєктивних методик.	9	
7.	Методика діагностики між особових відносин.	9	
Разом		60	

3. Перелік питань на підсумковий контроль (екзамен)

1. Назвіть визначення терміна «психодіагностика».
2. Назвіть функції психодіагностики в рішенні теоретичних і практичних проблем психології.
3. Опишіть основні сфери використання психодіагностики.
4. Проблеми науково-дослідницької діяльності психологів як одного з напрямків роботи.
5. Проблеми розробки та застосування психологічних методів діагностики і методів психологічного впливу.
6. Опишіть основний зміст етапів психодіагностичного обстеження.
7. Назвіть і опишіть види психологічних висновків.
8. Назвіть предмет психодіагностичного діагнозу.
9. Перерахуйте основні професійно-етичні принципи в психодіагностиці.
10. Що таке психодіагностичний метод? Що таке тест?
11. Що повинен включати в себе психологічний тест? Яка його структура (по А.Г. Шмельову)?
12. Що таке проєкція в психоаналізі? Що таке проєкція в психодіагностики? Чим вони відрізняються? Які ознаки проєктивних методик?
13. Вибрати кілька видів проєктивних методик і розповісти про них (автор, рік створення,

призначення).

14. Які етапи включає процедура стандартизації психодіагностической методики?
15. Дайте визначення поняття тестових норм. Які види тестових норм?
16. Які види шкал існують? Чим вони відрізняються?
17. Дайте визначення поняття надійності психодіагностичної методики. Які види надійності існують?
18. У чому полягає валидизация тестів? Перерахуйте основні види валідності.
19. Що включає в себе пізнавальна сфера?
20. Виберіть три методи психодіагностики різних пізнавальних процесів і охарактеризуйте їх: назва, автор, рік створення, призначення, теоретична основа, приклад використання.
21. Що таке інтелект? Які підходи до діагностики інтелекту Ви знаєте? Наведіть приклади (не менше двох).
22. Які можуть виникнути труднощі при діагностиці психічних станів?
23. Виберіть три суб'єктивно-оціночних методу психодіагностики психічних станів і охарактеризуйте їх: назва, автор, рік створення, призначення, теоретична основа, приклад використання.
24. Як розуміється особистість у вітчизняній психології? Які ще визначення особистості Ви знаєте?
25. Які підходи до психодіагностики особистості Ви знаєте? Виберіть два підходи і розкрийте їх сутність.
26. Які опитувальники структури особистості Ви знаєте? Виберіть три психодіагностичних методики і вкажіть: назву, автора, рік створення, призначення, теоретичну підставу, приклади використання.
27. Які опитувальники самосвідомості Ви знаєте? Виберіть три психодіагностичних методики і вкажіть: назву, автора, рік створення, призначення, теоретичну підставу, приклади використання.
28. Які опитувальники міжособистісних відносин Ви знаєте? Виберіть три психодіагностичних методики і вкажіть: назву, автора, рік створення, призначення, теоретичну підставу, приклади використання.

4. Форми поточного та підсумкового контролю;

Методи навчання

Розповідь; пояснення; проблемна дискусія; ілюстрація; обговорення; демонстрація (майстер-клас); демонстрація наочних матеріалів; виконання вправ; виконання практичного завдання; презентація майстер-класу; ділові (моделюючі / психологічні ігри); участь у колективному проекті; опитування; самостійна робота.

Форми контролю

Підсумковий контроль: екзамен (40 балів).

Завдання на екзамені складається з 3 теоретичних питань.

Відповідь на теоретичне питання вважається повною, якщо її зміст повністю відповідає програмі та містить всі необхідні факти та висновки.

Грубими помилками є:

- незнання визначень основних понять предметної області й формулювань, передбачених програмою курсу;

- незнання сутності основних методів і прийомів отримання необхідних результатів.

Помилками вважаються:

- неточності визначень понять предметної області, формулювань;
- неволодіння одним з умінь і навичок, передбачених програмою, але таких, що не відносяться до грубих помилок.

Недоліками є:

- неакуратні й непослідовні записи викладу матеріалу.

31-40 бал

Повністю розкрито зміст теоретичних питань. При відповіді використано термінологію предметної області в необхідній логічній послідовності. Також здобувач демонструє вільне володіння навчальним матеріалом різного ступеня складності, використовуючи при необхідності відомості з інших навчальних дисциплін і курсів. При відповіді на додаткові питання помітне вміння розвивати систему теоретичних знань на основі самостійної роботи.

21-31 балів

При викладі фундаментальних положень основного матеріалу курсу здобувач показує володіння програмним навчальним матеріалом, у тому числі різного ступеня складності, а також вільне оперування ним у знайомій ситуації. При відповіді допускається два-три недоліки або не більше однієї помилки. Здобувач упевнено відповідає на додаткові питання, що стосуються основних положень усього досліджуваного курсу відповідно до екзаменаційної програми.

11-20 балів

При відповіді на питання теорії виявляється не завжди усвідомлене відтворення програмного навчального матеріалу. Положення, що приводяться у відповіді, даються фрагментарно, схематично, без логічного взаємозв'язку. При відповіді на додаткові питання, що стосуються найважливіших і основних понять і фактів навчальної програми, є утруднення у використанні термінології предметної області. При відповіді здобувач не завжди може підтвердити теоретичні викладення відповідними прикладами.

0-10 балів

Відповідь здобувача демонструє лише деяке уявлення про матеріал навчального курсу. Знання практично відсутні як у теоретичній області навчальної дисципліни, так і в практичному володінні методикою аналізу.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

3 семестр – екзамен

Розділ 1			Розділ 2				Іспит
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	
11	11	11	11	11	12	12	21

T1, T2 ... T7 – теми розділів.

Розподіл балів за формами контролю.

- відвідування заняття (пара) — 0,5 – 2,0; ... 15 пар — до 30 балів
- відповідь під час практичного заняття — 0,5-4,0; ... 10 семінари — до 40 балів
- контрольне письмове тестування — 1-10; ... 2 письмових тестування — до 20 балів
- написання рефератів – 0-10 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Рекомендовані джерела інформації**Основна література:**

1. Большакова А.М. Психодіагностика: Конспект лекцій. Харків: ХДАК, 2018.
2. Галян І.М. Психодіагностика: навч. посібник. Київ : Академвидав, 2009
3. Приходько Ю.О. Психологічний словник-довідник: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. - К.: Каравела, 2012
4. Харцій О.М. Візуальна психодіагностика: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. : (модул. варіант) - Львів: Магнолія 2006, 2012.

Допоміжна література:

5. Практикум по общей психологии / Под ред. А.И. Щербакова. – М.: Просвещение, 1990. – 285с.
6. Butcher J.N. MMPI-2 (Minnesota Multiphasic Personality Inventory-2): Manual for administration and scoring (2nd ed.) / J.N.Butcher, J.R.Graham, Y.S.BenPorath, A.Tellegen, W.G.Dahlstrom, B.Kaemmer. – Minneapolis, MN: University of Minnesota Press, 2001. – 200 p.
7. Frydenberg E. Beyond Coping. Meeting goals, visions and challenges / E. Frydenberg. – Oxford University Press, 2002. – 176 p.
8. Moos R. H. Life transitions and crises: A conceptual overview / R.H. Moos, J.A. Schaefer. – In R. H. Moos (Ed.), Coping with life crises: An integrated approach. –New York: Plenum, 1986. – P.28–33.

Інтернет-ресурси:

9. Пошукова система Google Scholar <http://scholar.google.com/>
10. Пошукова система Base <https://www.base-search.net/>
11. Система пошуку наукової інформації у відкритих архівах України (SSM) <https://oai.org.ua/>
12. Електронна бібліотека Наукова періодика України <http://www.irbisnbuv.gov.ua/>